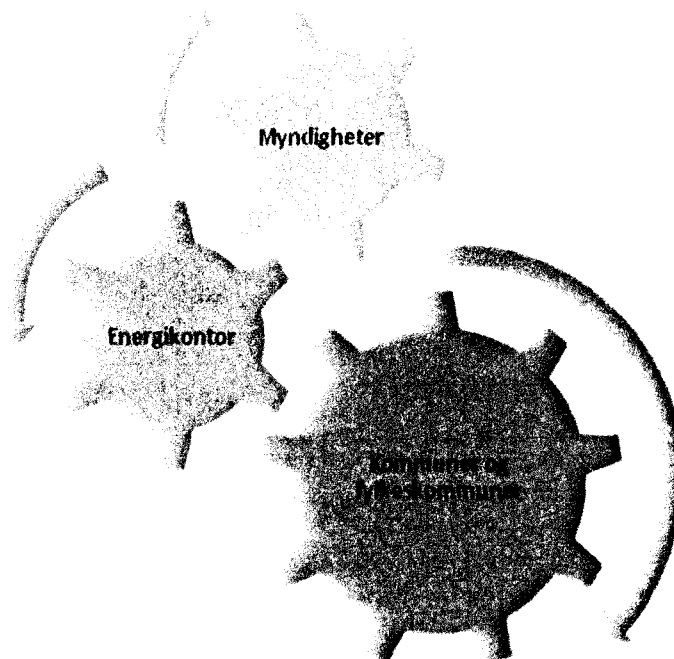
OPPLAND
fylkeskommune

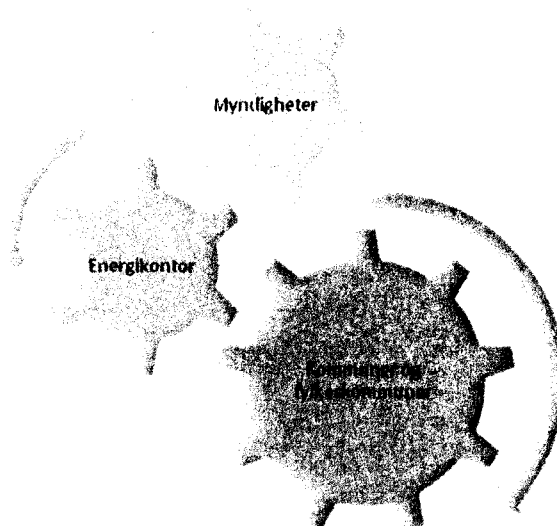
**Revidert søknad:
"Fra ord til handling: etablering av et regionalt prosjekt
for et taktskifte innen energieffektivisering lokalt og
regionalt"**

Dato: 18.06.2010

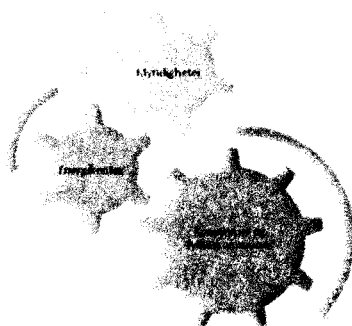
Prosjektnavn: ”Fra ord til handling: Etablering av et regionalt prosjekt for et taktskifte innen energieffektivisering lokalt og regionalt”

Prosjekteier: Energiråd Innlandet
Kontaktpersoner: Erik Longva, daglig leder, tlf 95981346
Dato: 18. juni 2010

Innhold

1. Bakgrunn	4
1.1 Regioner og kommuner som sentrale aktører i klimadugnaden,	4
1.2 Desentraliserte modeller for arbeid med energieffektivisering i våre naboland.....	4
2. Mål	5
2.1 Prosjektets hovedmålsetting	5
2.2 Informasjonsspredning og overføring av erfaringer	5
3. Gjennomføring	6
3.1 Aktiviteter i prosjektet	6
4. Økonomi	8
4.1 Budsjetterte kostnader for hele perioden (36 måneder).....	8
4.2 Finansieringsplan.....	8
4.3 Søknadssum.....	8
5. Prosjektorganisering	8
5.1 Ansvarsforhold	8
6. Rapportering	9
6.1 Organisering av kvalitetssikring.....	9

1. Bakgrunn

1.1 Regioner og kommuner som sentrale aktører i klimadugnaden,

For å oppnå de ambisiøse målsetningene om utslippskutt i Klimaforliket og Fornybardirektivet er det nødvendig å mobilisere regionalt og lokalt. Overforbruk av energi fortsetter av gammel vane, selv om kommunene kan kutte opp til 15 prosent av Norges totale klimautslipp og spare en halv milliard kroner årlig bare ved energiøkonomiserende tiltak i kommunale bygg.¹ Energiøkonomisering er derved fornuftig både for klimaet og kommuneøkonomien.

Kommunene vil ofte ha behov for ekstern hjelp og støtte for etablering og iverksetting av energi- og klimaplaner – og ikke minst for å sikre effektiv oppfølging av tiltaksdelen i planen. I den forbindelse er det viktig at kommunene har tilgang til uavhengig lokal og regional kompetanse av høy kvalitet som kan være støttespillere. Et regionalt kompetansesenter for energieffektivisering kan derved være en god løsning. For å bidra til å møte klimakrisen, tok vi derfor allerede i 2007 initiativ til å etablere et felles regionalt energikontor for Hedmark og Oppland: Energiråd Innlandet. Virksomheten åpnet i 2009.

Energiråd Innlandet AS (EI) er et regionalt, offentlig eid kompetansesenter som fremmer energieffektivisering og omlegging av energibruk i Innlandet, i tråd med målene i Klimaforliket og regionale energi- og klimaplaner. EI jobber med informasjon og holdningsskapende arbeid rettet mot offentlig sektor, privat næringsliv og husholdninger. EI har bl.a. hovedfokus på energieffektivisering i bygg, utslippsreduksjon fra transport og holdningsskapende arbeid blant barn og unge.

EI er et ikke-kommersielt, frittstående og uavhengig selskap som er etablert som et samarbeid mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner og Eidsiva Energi, som også er selskapets eiere. EI er det første og eneste regionale energikontoret i Norge med støtte fra EUs program *Intelligent Energy Europe (IEE)*. De fleste land i Europa har allerede mange slike regionale energikontor. EI har forretningsadresse i Energihuset på Gjøvik og det geografiske nedslagsfelt er Hedmark og Oppland. Selskapet har tre ansatte (daglig leder, energirådgiver, informasjonsrådgiver) og én trainee.

1.2 Desentraliserte modeller for arbeid med energieffektivisering i våre naboland

Norge er per i dag et av få europeiske land som ikke har en desentralisert struktur med regionale og lokale energikontor. Det finnes i dag ca 380 lokale og regionale energikontor i Europa som er etablert med støtte fra EUs program *Intelligent Energy Europe*. Danmark, Finland og Sverige har henholdsvis 15, 8 og 13 regionale energikontor, som er underlagt de nasjonale energimyndighetene. I den svenske desentraliserte energikontormodellen støtter den statlige energimyndigheten alle regionale energikontor med SEK 450.000 per år i nasjonal medfinansiering. I tillegg får alle kommuner en støtte på 250.000 per år for kommunal energirådgivning.

1.3 Fra ord til handling: Etablering av et regionalt prosjekt for et taktskifte innen energieffektivisering

Vi mener at effektive tiltak for energieffektivisering og omlegging må forankres og gjennomføres lokalt og regionalt hvis målene i Klimaforliket og Fornybardirektivet skal nås. Det er kun 10 år igjen til de nasjonale ambisjonene innen energi og klima skal være realisert i 2020. Det er nødvendig med ressurser og økt kompetanse på lokalt og regionalt nivå, for å oppnå holdnings- og adferdsendring, engasjement og kunnskapsbygging. Fylker og kommuner må med i klimadugnaden!

¹ Kilde: Cicero, Transportøkonomisk Institutt og Enova

Energiråd Innlandet ønsker å etablere et prosjekt i Innlandet for perioden 2010-2013, med finansiell støtte fra departementet. Resultatene fra prosjektet vil benyttes til å utarbeide et forslag til nasjonal modell for nyttig og praktisk samarbeid mellom innbyggerne, kommunene og det regionale energikontoret.

1.3.1 Solid fundament og kostnadseffektiv gjennomføring

Energiråd Innlandet (EI) ønsker å invitere departementet med på en regional klimadugnad der kommunene og fylkeskommunene har en sentral rolle, gjennom å bidra til etableringen av et prosjekt for lokalt og regionalt arbeid med energieffektivisering. EIs virksomhet i Innlandet har et solid fundament og stor overføringsverdi. EI har støtte fra, og samarbeider med, en rekke sterke nasjonale og regionale aktører: ENOVA, KS, Oppland fylkeskommune, Hedmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Hedemark, Fylkesmannen i Oppland, kommuner i Innlandet, Forbrukerrådet, NHO Innlandet, høyskolene i Innlandet, kunnskapsparkene i Hedmark og Oppland samt Eidsiva Energi. I tillegg inngår Energiråd Innlandet i et aktivt europeisk nettverk av regionale energikontor, og selskapet har allerede inngått samarbeidsavtaler med seks utenlandske energikontorer. Selskapet har regional medfinansiering fra eierne og EUs energiprogram. Virksomheten deltar allerede i ulike aktiviteter og prosjekter og har sterk regional forankring.

Prosjektet vil være en utvidelse av Energiråd Innlandets etablerte virksomhet. Det er i dag tre fast ansatte og en trainee direkte tilknyttet virksomheten. Selskapets driftsbudsjett for perioden 2009-2012 er ca 12 millioner kroner, og virksomhetens ordinære drift er finansiert av eierne Hedmark og Oppland Fylkeskommuner og Eidsiva Energi AS samt etableringsstøtte fra EUs energiprogram *Intelligent Energy Europe*.

1.3.2 Overføringsverdi til andre regioner

Prosjektet skal ha stor overføringsverdi for andre regioner. Det vil bli satset mye på å dokumentere resultatene og erfaringene fra prosjektet slik at andre kan dra nytte av dem på en enkel måte. Gjennom egne delaktiviteter skal det drives utstrakt informasjonsarbeid mot andre regioner for å øke interessen for temaet og spre konkrete resultater. Energiråd Innlandet vil etablere kontakt med relevante aktører i andre regioner som fylkesmenn, fylkeskommuner, regionale avdelinger av KS og NHO og regionale energiselskaper for å spre informasjon om resultatene og bidra til erfaringsoverføring i deres nettverk. Målsettingen er å skape en modell for gjennomføring av energieffektiviseringstiltak som enkelt kan tas i bruk også i andre regioner.

2. Mål

2.1 Prosjektets hovedmålsetting

Hovedmålsettingen med prosjektet vil være å etablere:

- metoder for effektiv kompetanseheving lokalt innen energi- og klimaspørsmål
- metoder for effektiv gjennomføring av konkrete tiltak for energieffektivisering
- lokale nettverk og effektiv drifting av disse

2.2 Informasjonsspredning og overføring av erfaringer

Et sentralt moment i prosjektet er å dokumentere konkrete erfaringer med effektiv iverksetting av energi- og klimatiltak, såkalt beste praksis. Resultatene skal enkelt kunne overføres og tas i bruk av andre virksomheter, kommuner og regioner som ikke er direkte involvert i prosjektet. Energiråd Innlandet vil gjennom arrangementer av seminarer og deltakelse på konferanser, informasjon via nyhetsbrev og internett samt aktiv bruk av media informere om prosjektet og vekke interesse for å ta i

bruk resultatene i andre regioner. En annen viktig informasjonskanal er etablerte nettverk. Energiråd Innlandet vil initiere direkte samarbeid med utvalgte virksomheter for å sette i gang tilsvarende aktiviteter i andre regioner.

3. Gjennomføring

I første fase av prosjektet vil det bli utviklet en detaljert prosjektplan med tidsplan og milepæler. Dette skal gjøres i samarbeid med oppdragsgiver og eventuelle samarbeidsparter. Det er viktig å etablere samarbeid med andre virksomheter som har avsluttede og pågående aktiviteter som kan ha overføringsverdi. For eksempel er resultatene fra prosjektene Grønne energikommuner og Livskraftige kommuner relevante for dette prosjektet.

3.1 Aktiviteter i prosjektet

Energiråd Innlandet skal være ansvarlig for gjennomføring av fire delprosjekter som gjennomføres i løpet av 36 måneder:

3.1.1 Effektiv kompetanseheving lokalt innen energi- og klimaspørsmål

Målet er å etablere et kompetansehevingsprogram for kommune- og fylkespolitikere, relevante personer i kommune- og fylkesadministrasjonen og andre sentrale offentlige og private aktører. Fokus skal være på tiltak som reduserer energibruk og klimagassutslipp. Delprosjektet planlegges gjennomført etter kommune- og fylkestingsvalget 2011.

Konseptet for lokal kompetanseheving er etter modell fra svenske energikontor, blant annet i Värmland og Örebro, hvor de regionale energikontorene har mottatt offentlig støtte til slike aktiviteter. Aktuelle partnere i planleggingen og gjennomføringen er blant andre klimarådgivere i Hedmark FK, miljøkoordinator i Oppland FK, klimapådriver i Hadelandsregionen, miljøkoordinator i Hamar kommune og KS Hedmark og Oppland.

Leveranser:

- Komplette opplegg for kompetanseheving (kommunekurs) inkludert motivering for å ta i bruk tilbudet
- Tilrettelagt materiell (tilpassede underlagsdokumenter og presentasjonsopplegg til hver kommune)
- Program for interaktive møter/workshops og etterarbeid med bidrag fra ressurspersoner
- Gjennomført pilotprogram med lokale arrangementer for 10 kommuner i Hedmark og Oppland
- Evaluert prosess og målt utbytte for deltakerne

Forventet resultat:

- Økt kompetanse hos kommune- og fylkespolitikere og ledere i administrasjonen om energi- og klimatiltak
- Økt kvalitet i tiltaksdelen av energi- og klimaplanene
- Større fokus og bedre kvalitet på involveringen av innbyggere og næringsliv

3.1.2 Effektiv gjennomføring av konkrete tiltak for energieffektivisering

Målet er større aktivitet og mer effektiv gjennomføring av typiske sentrale energieffektiviseringstiltak som er aktuelle for flere kommuner. For eksempel styring av energibruk i yrkesbygg (f.eks. skoler, barnehager, adm.bygg), renovering av ventilasjonssystem, konvertering fra oljefyring og direkte eloppvarming til fornybare oppvarmingskilder. Eksempler på andre typer tiltak er innføring av konsepter for energisparekontrakter, informasjonsaktiviteter mot innbyggere og næringsliv og

holdningsskapende arbeid mot barn og ungdom. Målgruppen for aktivitetene vil være kommunalsjefer og enhetsledere med ansvar for virksomhetenes energibruk og klimagassutslipp.

Leveranser:

- Etablert tilrettelagt konsept for et utvalg sentrale energieffektiviseringstiltak som er enkelt å ta i bruk for kommunale virksomheter
- Utarbeidelse av standardiserte metoder, maler og veiledere for et utvalg av tiltak
- Støtte til gjennomføring av utvalgte energieffektiviseringstiltak i 10 kommuner/virksomheter
- Dokumentasjon av planlegging og gjennomføringen av tiltakene
- Evaluert prosess og målt utbytte for deltakerne

Forventet resultat:

- Mer effektiv iverksetting og gjennomføring av tiltak i energi- og klimaplanene med fokus på energieffektivisering
- Økt samarbeid innen regionene om planlegging og gjennomføring av tiltak

3.1.3. Opprettelse og drifting av lokale nettverk

Målet er å skape nettverk som fører til et bedre og mer effektivt samarbeid mellom virksomhetsledere med ansvar for energibruk og klimagassutslipp. Erfaringer fra opprettelse og drift av andre kommunale nettverk vil være underlag for arbeidet, og etablert nettverk, for eksempel fra prosjektet Livskraftige kommuner, skal videreføres.

Leveranser:

- Opprettede nettverk for aktører innen samme område
- Tilrettelagte aktiviteter og møteplasser for deltakerne (fasilitering)
- Dokumentert konsept for opprettelse og drifting av nettverk som lett kan tas i bruk av andre
- Evaluert nytte for deltakerne i nettverkene

Forventet resultat:

- Bedre samarbeid mellom kommuner, virksomheter og innbyggere om energieffektiviseringstiltak
- Økt effekt ved å bruke beste praksis for energieffektivisering

3.1.4. Erfaringsutveksling og informasjonsspredning til andre regioner

Målet er å etablere en modell som kan benyttes også i andre regioner enn Innlandet. Spredning av informasjon om prosjektet til andre regioner og implementering av den ferdige modellen (etter prosjektets slutt) vil være en viktig aktivitet. Energiråd Innlandet har etablert kontakt med ansvarlige for klimasatsingen i KS og prosjektene Grønne energikommuner og Livskraftige kommuner. Det vil være stor verdi å videreføre erfaringer fra disse prosjektene og benytte deres etablerte nettverk. Andre aktører det vil være nyttig å samarbeide videre med er Østlandssamarbeidet for fylkeskommuner, NHO, Energi Norges faggruppe for energieffektivisering, Miljøavdelingene ved Fylkesmannens kontor, Enova, høyskoler og fagskoler.

Målgruppen for denne aktiviteten vil være andre kommuner, regioner og fylker.

Leveranser:

- Dokumentasjon av modellen inkludert materiell som enkelt kan tilpasses andre regioner
- Informasjon til interesserte regioner og organisasjoner
- Promoteringsaktiviteter for å skape interesse for modellen.

Forventet resultat:

- Flere regioner benytter modellen som er etablert i prosjektet i sitt arbeid med energieffektivisering.

4. Økonomi

Kostnadene tilknyttet prosjektet er i hovedsak lønnskostnader for prosjektleder og direkte driftskostnader. Energiråd Innlandet vil ha ansvar for å drifte prosjektet i tilknytning til sin etablerte virksomhet på Gjøvik.

4.1 Budsjetterte kostnader for hele perioden (36 måneder)

<i>Kostnader</i>	
Prosjektledelse (100 % stilling, inkl. sosiale kostnader)	2 500 000
Kostnader prosjektledelse (reise/diett, pc, tlf)	300 000
Kostnader andre prosjektdeltakere (hovedsakelig fra Energiråd Innlandet)	600 000
Arrangering av kommunekurs	100 000
Nettverkssamlinger	100 000
Informasjonsmateriell inkludert webutvikling	400 000
Foredrag, seminar og workshops (eksterne eksperter honorar, reise, overnatting, utstyr)	200 000
Andel felleskostnader (husleie, ikt-drift etc)	300 000
Sum kostnader	4 500 000

4.2 Finansieringsplan

Prosjektet er en utvidelse av ordinær drift for Energiråd Innlandet. Prosjektet er planlagt delvis finansiert av Energiråd Innlandets egne ressurser i form av arbeidstimer og driftsmidler. Hovedparten søkes finansiert av Kommunal- og regionaldepartementet. Det er også aktuelt å invitere andre med som bidragsyter i prosjektet, for eksempel KS, for å redusere Energiråd Innlandets egenandel.))

4.3 Søknadssum

Det søkes om kr 3 000 000 i medfinansiering fra Kommunal- og regionaldepartementet til prosjektet som har varighet fra 1. oktober 2010 til 30. september 2013.

5. Prosjektorganisering

Prosjektgruppen vil utgjøres av engasjert prosjektleder og ansatte ved Energiråd Innlandet.

5.1 Ansvarsforhold

I det følgende gis en oversikt over forslag til hvem som er oppdragsgiver, styringsgruppe, prosjektansvarlig (PA) og prosjektleder (PL).

Oppdragsgiver:	Kommunal- og regionaldepartementet og Energiråd Innlandet
Prosjektansvarlig (PA):	Styreleder Maren Kyllingstad, Energiråd Innlandet
Prosjektleder (PL):	Inntil prosjektleder er engasjert vil daglig leder Erik Longva ha rollen
Styringsgruppe:	Styret for Energiråd Innlandet AS og en representant fra Kommunal- og regionaldepartementet og eventuelt representant for KS.

PAs ansvar:

- Godkjenning av prosjektplan
- Økonomi og fremdriftsoppfølging
- Kvalitetssikring

PLs ansvar:

- Planlegging og gjennomføring av prosjektet
- Fordeling av oppgaver og rammer innad i prosjektgruppen
- Kvalitetssikring av prosessen
- Oppfølging av prosjektgruppen

6. Rapportering

Pilotprosjektet rapporteres til oppdragsgiver i tråd med dennes ønske.

Energiråd Innlandets aktiviteter rapporteres ellers regelmessig til selskapets styre og til EUs program *Intelligent Energy Europe* i tråd med fastlagt rapporteringsplan.

6.1 Organisering av kvalitetssikring

Kvalitetssikringen gjennomføres i form av ordinær prosjektoppfølging med styringsgruppe, PL og PA. Kvalitetssikringen av kritiske suksessfaktorer gjennomføres i form av ordinær prosjektoppfølging med styringsgruppe, PL og PA.